

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1922 kl. 1/2 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om införande av tull å kardbeslag.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 80, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har herr *Björkman* i Norrköping m. fl. hemställt, »att riksdagen måtte besluta följande ändring i nu gällande tulltaxa Rubrik 854 Kardbeslag 1 kg. 2 kronor».

Kardbeslag eller kardband består, enligt vad i motionen meddelats, av ett genom gummi hopklistrat lager av bomullsvävnad och yllefilt (stundom läder), vari kardnockor av ståltråd fastsatts. Beträffande användningen av kardbeslag hava motionärerna uppgivit, att bomull, ull och andra spånadsämnen för att kunna spinnas till garn underginge s. k. kardning, varvid materialet bearbetades mellan tvenne ytor, som vore försedda med fina tänder. Sådan kardning hade tidigare skett för hand, men utfördes numera medelst särskilda maskiner, i vilka spånadsämnena bearbetades mellan tvenne valsytor, som vore beklädda med dylika kardband eller kardbeslag.

Utskottet.
Kardbeslag.

Enligt 1906 års tulltaxeförordning hänfördes kardbeslag i tullbehandlingshänseende till maskiner, redskap och verktyg eller delar därav, ej specificerade, med tull av 10 procent av värdet. I sitt den 3 maj 1909 avgivna betänkande med förslag till ny förordning med tulltaxa yttrade 1906 års tulltaxekommitté beträffande tullen å kardbeslag, att någon inhemsk tillverkning av ifrågavarande artikel veterligen icke förekomme samt att möjlighet att inom landet åstadkomma dylik tillverkning, nog kraftig att med framgång kunna upptaga konkurrensen med de stora utländska fabrikerna, enligt sakkunnigas uttalanden icke förefunnnes, och föreslog kommittén vid sådant förhållande, att tullen för kardbeslag, vilken vara, enligt kommittén tillhandakomna uppgifter, för det dåvarande kostade omkring 4 kronor 50 öre per kilogram, icke

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 7 saml. 8 häft. (Nr 9.)

Historik.

måtte sättas högre än 25 öre per kilogram. Sedan proposition på grundval av nämnda kommittébetänkande förelagts 1910 års riksdag, beslöt riksdagen (skrivelse nr 191), att artikeln kardbeslag skulle vara tullfri. I riksdagens skrivelse åberopades kommitténs ovan återgivna yttranden samt framhölls, att kardbeslag vore av stor betydelse bland annat för den mindre industrin inom spinnerifacket.

Sedan under världskriget en fabrik för tillverkning av kardbeslag anlagts inom landet, hava vid 1920 och 1921 års riksdagar motioner väckts om införande av tull å nämnda artikel, därvid föreslagits en tullsats av 1 krona för 1 kilogram. I avgivna betänkanden (nr 11 vid 1920 års riksdag och nr 43 vid 1921 års riksdag) avstyrkte bevillningsutskottet nämnda motioner under hänvisning huvudsakligen till den inom tull- och traktatkommittén pågående utredningen angående det gällande tullsystemets verkningar, vilken utredning icke utan synnerligen starka skäl av säregen natur syntes utskottet böra föregripas genom vidtagande av någon ändring i tulltaxan. I enlighet med utskottets hemställan blevo motionerna av riksdagen avslagna, och gäller sålunda fortfarande tullfrihet för artikeln i fråga.

Motionen.

Till stöd för det föreliggande förslaget har anförts i huvudsak följande:

Under trycket av den under kriget så småningom helt omöjliggjorda importen av kardläder hade ett antal spinnerifabrikanter bildat ett bolag med uppgift att tillverka kardläder. Bolaget hade numera nått en sådan utveckling, att det kunde fylla icke blott vårt eget utan även övriga skandinaviska länders behov av kardläder, och bolaget vore jämväl i stånd att möta en lojal konkurrens från utlandets mäktigaste och äldsta fabriker på området. Emellertid vore konkurrensen från utlandet, särskilt den tyska, för närvarande av sådan natur, att densamma äventyrade bolagets fortsatta existens. De förnämsta utländska kardläderfabrikerna vore sammanslutna i en stark konvention, som bestämde enhetliga priser för varje exportland. Nämnda konvention hade i syfte att tillintetgöra det svenska bolaget i maj 1921 upphävt den förut gällande prisöverenskommelsen för de skandinaviska länderna, varigenom möjlighet beretts de tyska fabrikerna med deras lägre produktionskostnader att utan hänsynstagande till övriga konventionsmedlemmar utbjuda sina alster å den svenska marknaden. De priser, som numera erbjödes åt avnämare i vårt land, hade efter nämnda tid reducerats med i runt tal 70 procent eller från 8 kronor till 3 kronor per meter, vilket sistnämnda pris motsvarade det inom Tyskland för när-

varande gällande priset. Dessutom kunde de tyska fabrikerna, därest de så funne lämpligt, genom beviljande av särskilda förmåner avyttra sina produkter till ett effektivt pris, som understeg det å den svenska marknaden sålunda nu tillämpade priset. Detta vore väsentligt lägre än de priser, som av konventionen fastställts för andra länder. Sålunda uppginge de av konventionen för Schweiz och Holland fastställda priserna i svenskt mynt till respektive 8 kronor och 7 kronor 50 öre. Enligt motionärernas åsikt rådde emellertid intet tvivel därom, att, för det fall att de tyska fabrikerna lyckades nedslå den svenska kardläderindustrin, priserna å den svenska marknaden åter komme att höjas i nivå med de högre priser, som tillämpades å andra avsättningsområden. Förutom tryggheten för landet att vid eventuella exportförbud och förvecklingar hava en inhemsk kardläderindustri, vore det sålunda även ur synpunkten att för framtiden erhålla ett billigt kardläder av vitalt intresse för vårt land att äga en egen kardlädertillverkning, vilken kunde verka såsom regulator på de priser, som de utländska fabrikerna eljest tack vare sin monopolställning kunde betinga sig. Med hänsyn jämväl därtill att det svenska bolagets tillverkningskostnader per meter band, enligt till motionärerna lämnade uppgifter, uppginge till 3 kronor 30 öre, syntes den föreslagna tullsatsen av 2 kronor per kilogram, motsvarande 60 öre per meter, minst vara erforderlig för att den svenska fabriken skulle kunna uthärda den utländska konkurrensen.

Av vad motionärerna i motiveringen till förslaget yttrat synes framgå, att det i förevarande fall icke är fråga om tullskydd i vanlig mening, sålunda icke om ett skydd, föranlett av och avpassat efter några den inhemska industrins merkostnader i jämförelse med konkurrerande utländsk industri, utan om skydd mot en mäktig sammanslutning av utländska fabriker, vilken förfogar över tillräckliga ekonomiska resurser att även med förlustbringande priser konkurrera med den svenska kardläderindustrin. I sådant hänseende förtjänar särskilt uppmärksammas vad motionärerna yttrat därom, att de tyska fabrikerna vore i tillfälle att, om anledning därtill uppkomme, inom vårt land avyttra sina produkter för ännu lägre priser än de nu tillämpade. Vid nu angivna förhållande torde varje tullskydd, som hålles inom rimliga gränser, bliva av mycket osäker verkan; och i varje fall hava motionärerna icke visat, att den av dem föreslagna tullsatsen skulde vara tillräcklig att möta den konkurrens, om vilken det är fråga.

På sätt ovan återgivits ha motionärerna meddelat, att det av dem nämnda bolaget för tillverkning av kardläder bildats av ett antal spin-

*Utskottets
yttrande.*

nerifabrikanter. Därest textilindustrins målsmän hysa en liknande uppfattning om betydelsen av fortsatt inhemsk tillverkning av kardläder som den, åt vilken motionärerna givit uttryck, och därest den svenska kardlädertillverkningen icke kan uthärda den utländska konkurrensen, har det syntts utskottet ligga närmast till hands, att det erforderliga stödet beredes sistnämnda tillverkning genom en överenskommelse med svenska textilfabriker.

De av motionärerna lämnade uppgifterna angående å ena sidan den inhemska kardläderindustrins tillverkningskostnader och å andra sidan de priser, som av den utländska konventionen tillämpas i fråga om Schweiz och Holland, synas antyda en möjlighet för den svenska kardlädertillverkningen att till fördelaktiga priser vinna avsättning för sina alster genom export till vissa främmande länder.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion II: 80 av herr Björkman i Norrköping m. fl., om tull å kardbeslag, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 mars 1922.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, Antonsson, K. A. Nilson, Wigforss, Wohlin, Björnsson, Boman, Rune, Jönsson i Boa, Johansson i Kullersta, Lithander, Johansson i Kälkebo, Vennersten, Carlsson i Ystad, Isak Svensson, Uddenberg i Karlskoga, Bengtsson i Kullen, Lövgren i Nyborg, Jönsson i Fridhill och Björklund.

Reservationer:

av herrar *Antonsson, Lithander, Jönsson* i Boa, *Vennersten* och *Bengtsson* i Kullen, vilka yrkat bifall till motionen; samt

av herr *Boman*.